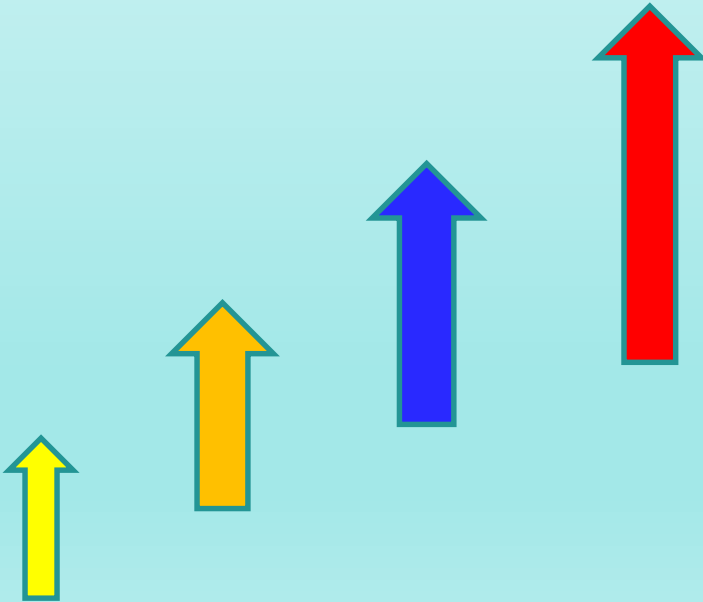

ENFLASYON

- **Enflasyon**, bir ekonomide fiyatlar genel (FGS) seviyesinin sürekli olarak yükselmesine denir. Dolayısıyla paranın satın alma gücünü yitirmesidir.

Her fiyat artışı enflasyon değildir!

- Fiyatlar genel seviyesi ekonomideki **bütün malların fiyatlarının genel artışını ifade etmektedir.**
- Fiyat artışı **sürekli** olmalıdır.
- Bazı malların fiyatlarında görülen geçici artışlar enflasyon olarak algılanamaz. Fiyatların yılda bir kez artıp, orada sabit kalması enflasyon sayılmaz.
- Fiyat artışı **hissedilir derecede** olmalıdır.
- Çok küçük fiyat artışları enflasyon sayılmamaktadır.

- Enflasyon **fiyat artışının hızını** ifade eder. Fiyatların yüksek düzeyde olması başka bir şeydir. Enflasyon mutlak rakamlar olarak değil, **oran olarak** hesaplanmaktadır.
- **Fiyatlar genel düzeyi:** piyasada alım satım da konu olan mal ve hizmetlerin belli bir dönemdeki ortalama fiyatlarıdır.
- Enflasyon oranı veya fgd ndeki artış oranının ne olduğu fiyat endeksleriyle karar verilir.

Fiyatlar genel düzeyi tanım:

- Bir ulusal ekonomide, onbinlerce mal ve hizmetin değeri ortak değer ölçüsü ile fiyata dönüştürüldükten sonra, ortaya çıkan fiyat topluluğuna fiyatlar genel seviyesi veya fiyatlar genel düzeyi denmektedir.
- <https://www.ekodialog.com/Konular/fiyat.html>

• **Fiyatlar Genel Düzeyi tanımı**

- FGD, piyasadaki alım-satıma konu olan mal ve hizmetlerin belirli bir dönemdeki ortalama fiyatlarıdır.

- Piyasadaki fiyat değişimini izleyebilmek için seçilen mal ve hizmetlerin fiyatları, önceki dönemdeki ortalama fiyatları ile karşılaştırılmaktadır.

- http://www.academia.edu/12353314/Fiyatlar_Genel_D%C3%BCzeyi_Fiyat_Endeksleri_%C4%B0%C5%9Fsizlik_ve_%C4%B0stihdam

- Bu endeksler;
- 1.TÜFE
- 2.Yİ-ÜFE
- 3. GSYH DEFLATÖRÜ

- **Fiyat istikrarı:** bir ekonomide fiyatların aşağı yada yukarı yönde hareket etme eğiliminin olmamasıdır.
- **Fiyat istikrarsızlığı:** bir ekonomide enflasyon ya da deflasyon olgularının görülmesidir.
- Enflasyon dönemlerinde iç fiyatlar yükselirken ithal mallar ucuzlar. İthalat artar, ihracat azalır ve dış tic. Dengesi açık verir.

FİYAT ENDEKSİ:

Belirli bir mal ve hizmetlerin içinde toplandığı bir sepeti satın alabilmek için; cari yılda yapılacak harcama ile aynı sepeti, baz yılda satın almak için yapılacak ödemenin birbirine oranıdır.

$$\bullet \text{ FİYAT ENDEKSİ} = \frac{\text{CARI GSYİH}}{\text{REEL GSYİH}}$$

•

Deflasyon

- **Deflasyon**, fiyatlar genel seviyesinde sürekli düşmelerin yaşanması olayıdır. **Enflasyonun tam tersi bir kavramdır.** Ancak enflasyon oranının azalması deflasyon sayılmaz.
- Yani deflasyon, **fiyat artış hızının %20'den %10'a düşmesi değil,**
- mal fiyatlarınının 20 TL'den 10 TL'ye düşmesi olayıdır.

- **Ancak, bu düşüşler ekonomideki tüm malları kapsamalıdır ki buna deflasyon denilebilsin.**
- **Birkaç malın fiyatında yapılan indirimler deflasyon sayılmaz.**

STAGFLASYON

- İşsizlikle enflasyonun bir arada olmasıdır.
- Normalde ,işsizlikle enflasyonun bir arada olamayacağı, yani işsizlik önlenirse enflasyonun artacağı , enflasyon önlenirse de işsizliğin azalacağı kabul edilirdi.
- Ancak uygulamalar göstermiştir ki her ikisi de aynı anda olabilmektedir.

DEZENFLASYON

- Enflasyon haddinin/oranının düşmesidir. Şayet enflasyon giderek düşerse ekonomide durgunluk olur. Durgunlukta ekonomiye enflasyondan daha çok zarar verir. 1929 buhranı gibi.
- Enflasyon kötünün iyisidir.
- Ekonominin hareketlenmesi için birazcık enflasyon gerekir ki bu da %2-3 seviyesidir.

2.ENFLASYONUN BÜYÜKLÜĞÜNE GÖRE TÜRLERİ

• a)İlİmlİ Enflasyon:

- İlİmlİ enflasyon, fiyat artışlarının oldukça düşük ve önceden tahmin edilebilir şekilde olmasına denir. Genellikle tek haneli olan enflasyon oranıdır.
- Toplumda ülke parasına güven hala vardır. Para tasarruf amacıyla bankada veya elde tutulabilir. Ülke parası cinsinden borç verilebilir veya borç alınabilir.

- Hatta, ılımlı enflasyonun yatırımları teşvik ettiği de söylenmektedir.
- Çünkü yatırım yapacak olan girişimciler gelecekte fiyatların düşmeyeceğini, hatta az da olsa artacağını düşünürse yatırım yapmaya karar verir.

• **b)Dörtnala Enflasyon:**

- Yıllık enflasyon oranlarının iki-üç haneli olduğu durumdur.
- Enflasyon oranı %100'leri bulabilir. Bireylerin veya firmaların kendi milli parasına güveni kalmaz.
- Sadece günlük alışverişlerde kullanmak üzere milli para cinsinden nakit tutarlar.

• **b)Dörtnala Enflasyon:**

- Tasarruflarını yatırım fonları gibi likit varlıklara yatırırlar.
- Halkın bir kısmı da parasını dövize çevirerek tutar.
- Paraların bir kısmı dövize çevrilerek yurt dışındaki bankalara kaçırlır.
- Milli para cinsinden borç vermek istenmez.

- Ancak, borç almak borç alan için son derece karlı olur.
- Tasarruflar genellikle mala veya gayrimenkule yatırılır.
- Mal piyasası, mali piyasalar, para ve döviz piyasaları bozulur.
- Ülke ekonomisi varlığını sürdürmeye devam eder

● **c) Hiper-enflasyon:**

- Enflasyon oranının %1000'leri bulduğu bir olaydır. Fiyatlar her gün hatta her saat artmaktadır
- Tüm bireyler mallara hücum eder. Elindeki parayı biran önce değerini kaybetmeden harcamak ister. Bir malı aynı fiyattan bir defa daha alma ihtimali ortadan kalkar. Ülkenin **parası para olma özelliğini kaybeder.**

3.Enflasyon Oranının ölçülmesi

- Enflasyon oranı fiyat endekslerine göre hesaplanır.
Bu endeksler:
- TÜFE olarak bilinen tüketici fiyatları endeksi,
- Yİ-ÜFE olarak bilinen üretici fiyatları endeksi ve
- GSYİH deflatörü olarak ifade edilir.

- Tüketicileri asıl ilgilendiren TÜFE'dir ve ona göre hesaplanan enflasyon dikkate alınmaktadır.

- Türkiye'de fiyat indeksleri Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) tarafından hesaplanır.

A)Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE)

- Tüketicilerin satın aldıkları mal ve hizmetlerin fiyatlarındaki değişimleri ölçer.
- Tüketicilere ulaşan mal ve hizmetlerle, temel gereksinimlerdeki değişimleri gösterir.(aöf)

• TÜFE için veriler;

- hane halkı bütçe anketi,
- kurumsal nüfus anketi ve
- yabancı uyrukluların Türkiye'de yapmış oldukları harcamalar için turizm anketi ile sağlanır.
- Anketler fax veya e-posta yolu ile gönderilmektedir.

Kurumsal nüfus bireysel tüketim harcaması anketi

- Yurtlar,
- yaşlı bakımevleri,
- cezaevleri ve
- kışlalarda yaşayan kişilerle
- anket yapılıyor ve bu kişilerden bireysel harcama verileri elde ediliyor.

A)Tüketici Fiyatları Endeksi (TÜFE)

- Hesaplama hane halklarının, yabancı ziyaretçilerin ve kurumsal nüfusun yaptığı harcamalar, yani **yurtiçinde yapılan tüm nihai parasal tüketim harcamaları** dikkate alınmıştır.
- Endeks için nüfus kapsamı, gelir gruplarına veya coğrafi bölgelere göre **herhangi bir ayırım yapılmadan, Türkiye içinde yaşayan toplam nüfus** olarak belirlenmektedir.

- Ağırlıkların tespitinde ve endeks hesaplamasında harcamalar **12 ana grup** (ekte), Endekste **414 madde** kapsama alınmaktadır.
- TÜFE'de, yurtiçinde mal ve hizmet tüketmek amacıyla yapılan, tüm nihai parasal tüketim harcamaları esas alınmaktadır.
- Endekste tüm il merkezlerinden ve 72 ilçeden fiyatlar derlenmektedir.

- Taze sebze ve meyveler, petrol ürünlerin fiyatı haftada bir kez ve
- diğer ürünlerin fiyatı
 - ayda iki kez;
- kiraların bedeli
 - ayda bir kez
 - derlenmektedir.
- Her yıl Aralık ayı itibari ile, yeni maddeler endekse dahil edilmekte ve yeni ağırlıklar endeks hesabında kullanılmaktadır.

Üretici Fiyat Endeksi Nedir?

- **Endeks**, belirli bir istatistik olaya ait değerlerin **zaman içinde veya mekanlar arasında meydana gelen oransal değişmelerinin ölçüsüdür.**
- **Birimlerden arındırılmış bir göstergedir.**
- **Fiyat endeksleri de ürün fiyatlarında zaman içinde meydana gelen ortalama değişimi ölçmek için hesaplanır.**
- Referans alındığı dönemin ortalaması 100 etmektedir
- (Örn. 2003=100).
- http://www.tuik.gov.tr/duyurular/duyuru_1648.pdf

- Üretici Fiyat Endeksi, ülke ekonomisinde üretimi yapılan mal ve hizmetlerin üretici fiyatlarını zaman içinde karşılaştırarak fiyat değişikliklerini ölçen bir endekstir.
- Üretici fiyatlarına Katma Değer Vergisi (KDV), Özel Tüketim Vergisi (ÖTV)
- gibi vergiler dâhil edilmemektedir.
- Amaç üreticinin fiyatlarındaki girdi, işgücü ve piyasaya bağlı değişimleri tespit etmektir.
- http://www.tuik.gov.tr/duyurular/duyuru_1648.pdf

- GemiŖte Toptan EŖya Fiyat Endeksi (TEFE) ve ÜFE olarak kullanılan endekslerin yerine 2014 yılından itibaren kullanılacak bu yeni endeks;
- Yurt İçi Üretici Fiyat Endeksi (Yİ-ÜFE) olarak
- adlandırılmaktadır.
- Bu nedenle sözleşme metinlerinde geçen TEFE ve ÜFE ile ilgili atıflar Yİ-ÜFE'ye yapılmıŖ sayılır
- http://www.tuik.gov.tr/duyurular/duyuru_1648.pdf

B)Y.İ.Üretici Fiyatları Endeksi (Yİ-ÜFE)

- Toptan fiyatlardaki deęişmeleri ölçer.
- Tarım, madencilik, imalat sanayi ve enerji sektöründeki belli sayıdaki ürünün fiyatlarındaki değişimleri inceler.(aöf)
- Belirli bir dönemde ülke ekonomisinde üretimi yapılan ve yurtiçinde satışa konu olan ürünlerin üretici fiyatlarını zaman içinde karşılaştırarak fiyat değişikliklerini ölçen fiyat endeksidir.
- Yani, üretimden ihracat değerleri çıkarılmaktadır.

• **Yİ-ÜFE kapsamına alınan sektörler;**

- **Tarım ve Ormancılık,**
- **Balıkçılık,**
- **Madencilik ve Taşocakçılığı,**
- **İmalat Sanayi,**
- **Elektrik,**
- **Gaz,**
- **Su sektörleri**

- Üretici fiyatı, yurtiçinde üretimi yapılan ürünlerin, KDV ve benzeri vergiler hariç, peşin satış fiyatıdır.
- Yani üreticilerin yetiştirdiği ve piyasaya arz ettiği ürünlerin ilk el satış fiyatları izlenmektedir.
- Tarım sektörüne ilişkin bu fiyatlar, “Üreticinin Eline Geçen Fiyatlar” olarak adlandırılmaktadır.
- Sanayi sektörüne ilişkin ürünlerin fiyatları da doğrudan sanayi sektöründeki üretici firmalardan alınmaktadır.

● **C)Enflasyon Oranının Ölçülmesi**

- Enflasyon oranı, o yıla ait fiyat endeksi ile bir önceki yılın fiyat endeksi arasındaki farkın bir önceki yılın fiyat endeksine bölünmesi ve sonucun 100 ile çarpılmasıyla bulunur.

Formülü:

$$\text{Enflasyon Oranı (t yılı)} = \frac{\text{Fiyat Endeksi (t yılı)} - \text{Fiyat Endeksi (t-1 yılı)}}{\text{Fiyat Endeksi (t-1 yılı)}} \times 100$$

- **Türkiye’de Ocak Ayı itibarıyla Yıllık TÜFE ve Yİ-ÜFE Endeksleri (2003=100)**

- **YILLAR** **TÜFE** **ÜFE**
- **2005** **114.49** **118.64**
- **2006** **123.57** **124.70**
- **2007** **135.84** **136.39**

$$\text{Enflasyon Oranı (2007)} = \frac{\text{TÜFE (2007)} - \text{TÜFE(2006)}}{\text{TÜFE (2006)}} \times 100$$

$$\text{Enflasyon Oranı (2007)} = \frac{135.84 - 123.57}{123.57} \times 100$$

$$\text{Enflasyon Oranı (2007)} = \% 9.93$$

4.Enflasyonun Türleri

- **Enflasyon :**
- 1.talep enflasyonu
- 2.maliyet enflasyonu ve
- 3. yapısal enflasyon (ek kaynak)
- olmak üzere üç grup altında toplanabilir.

1) Talep Enflasyonu

- **Talep enflasyonu**, belirli bir dönemde, toplam talebin artarak toplam arzın üzerine çıkması ($TT > TA$) ve toplam arzın toplam talebi karşılayamaması sonucu fiyat artışlarının ortaya çıkmasına denir.
- Arz sabitken sadece talebin artması veya arz karşısında talebin daha fazla artması sonucu, ekonomide arz talep dengesinin yeniden sağlanabilmesi için fiyatlar yükselir.

TOPLAM TALEBİ ARTIRAN ETKENLER :

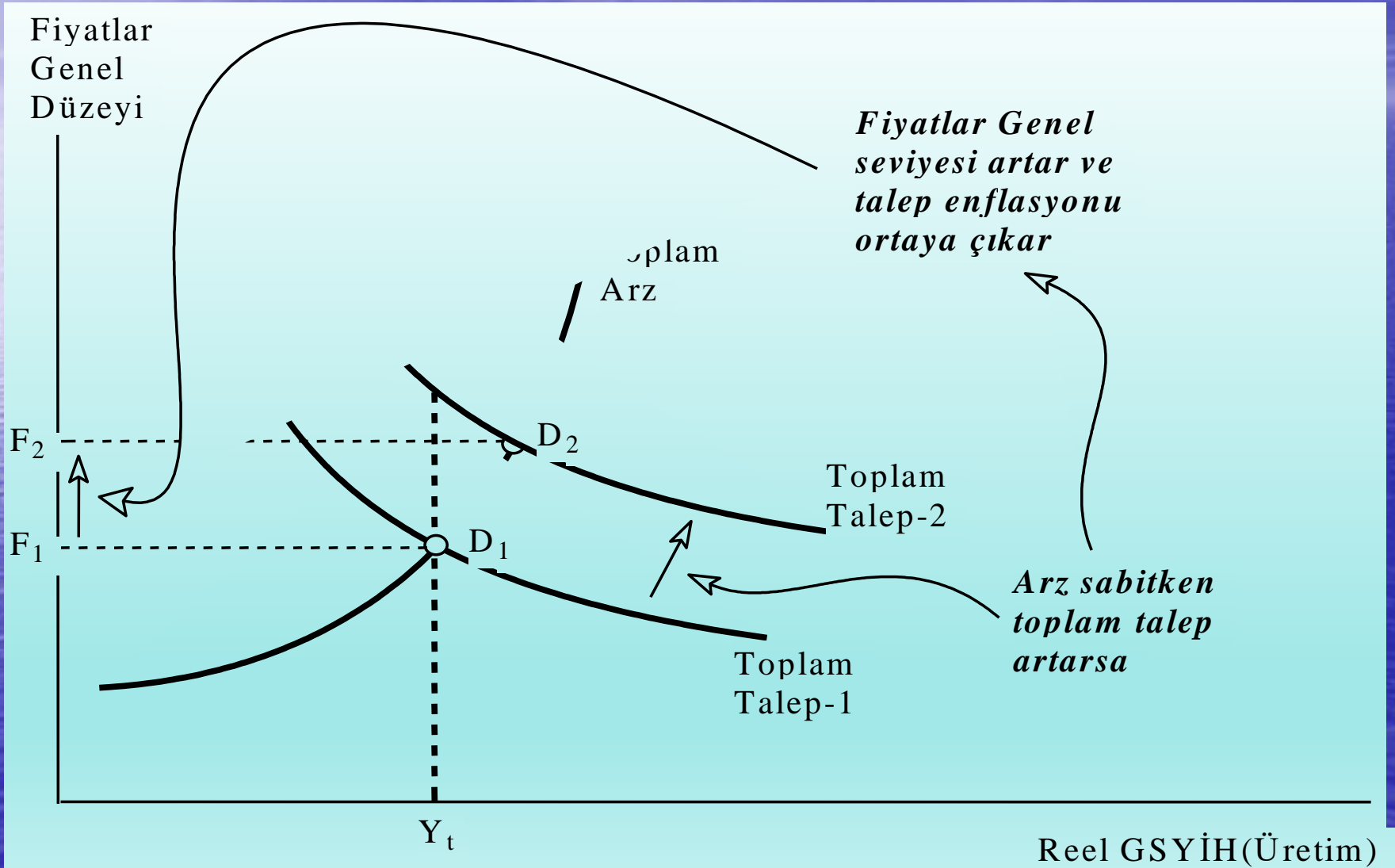
- **Merkez bankasının para arzını artırması:**
- Merkez bankası para arzını artırarak faizleri düşürebilir. Böylece yatırım harcamaları ve tüketim harcamaları artar. Tasarruflar azalır. Sonuç olarak toplam talep düzeyi artar.

- **Kamu bütçesinin açık vermesi:**
- Hükümetler yeterli gelir toplayamadan harcamaları artırırsa piyasaya daha fazla gelir bırakır ve bu da toplam talebi artırır. Vergilerin yeterli oranda konulmaması, konulmuş vergilerin toplanamaması, kayıt dışı ekonominin artması devletin gelirlerini azaltır.

- **İhracatta artışların olması:**

- Bir ülkenin mallarına dış talep artabilir. Ödemeler bilançosu fazlalıkları ortaya çıkabilir. O zaman üretilen mallar dış ülkelere çıkacağından, yurt içindeki talebe yetecek mal kalmayacaktır.
- **Talep** yurtiçi **arza** nispeten **fazla** olacaktır.
- İç dengenin sağlanabilmesi için fiyat artışları olur.

Talep enflasyonu

Talep enflasyonu video

- BKZ. MAKRO VİDEOLAR NO. 4

2) Maliyet Enflasyonu

- Maliyet enflasyonu, faktör piyasasında dengenin bozulması sonucu **maliyetlerin** ve dolayısıyla da mal ve hizmetlerin satış fiyatlarının yükselmesiyle ortaya çıkan enflasyona denir.

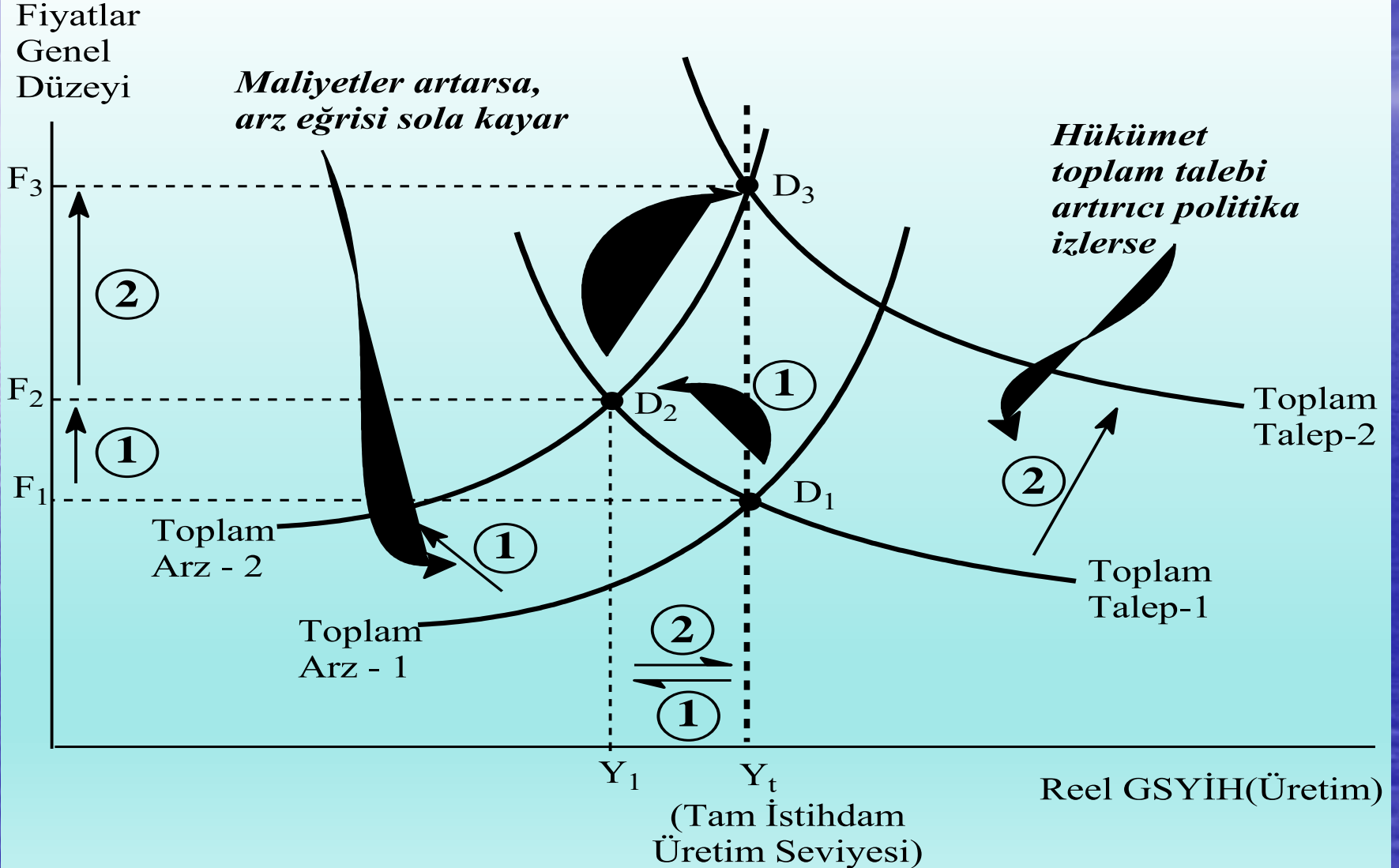
Maliyet enflasyonunun nedenleri

- **Ücret artışları:** Ücretler, firmalarda önemli bir maliyet unsurudurlar. Ücretlerin artması maliyetleri yükselteceğinden, mal ve hizmetlerin satış fiyatlarına zam yapılır.
- **Döviz kurlarının yükselmesi:** Bir ülkede döviz kurlarında artışlar olursa, ithal girdi kullanan sektörlerin maliyetleri yükselecektir. Örneğin, 1 dolar 1.2 lira iken 100 dolarlık girdi kullanılırsa, bunun yurtiçindeki firmaya maliyeti 120 lira olur. Eğer dolar kuru 1.5'e yükselirse, aynı girdinin maliyeti 150 liraya çıkacaktır.

- **Girdilere gümrük vergisi konulması:**
- Girdilerin ithalatı üzerine konulacak her türlü gümrük vergisi maliyetleri artırır. İthalatçı ülke ithalatına vergi koyabileceği gibi, ihracatçı ülke de ihracatına vergi koyabilir.

- **Aksak rekabet piyasaları:**
- Bir ekonomide rekabet bozulmuşsa, tekeller ortaya çıkarsa veya kartel gibi gizli ya da açık işbirlikleri yapılarak yine tekelci eğilimler başlarsa, fiyatlar yüksek tutulabilir. Tekel durumundaki işletmeler kalitesiz malları yüksek fiyatlardan satarlar.

Maliyet enflasyonu

3. Yapısal enflasyon

- Ekonominin yapısından kaynaklanan enflasyondur.
- Enerji, hammadde ve nitelikli işgücü eksikliğinden kaynaklanır.

- Yapısal enflasyona örnek:
- Ekonomide el dokuması halı yapılıyor.
- Makine halıları ortaya çıkıyor. İnsanlar el dokuması halıdan uzaklaşıp makine halıları tüketmeye başlıyor.
- Nitelikli işgücünü alıp diğer alanlara yönlendiriyoruz. Bu sefer el dokuma halılarının fiyatları giderek artacaktır. Nedeni teknolojidir.
- Teknolojinin olduğu her yerde yapısal enflasyonla karşılaşılır.

Enflasyonun Etkileri

- **1. Gelir Dağılımına Etkileri**
- Toplumun geliri enflasyon oranında artarsa, ekonomi enflasyondan etkilenmez.
- Enflasyon dönemlerinde, parasal gelir sabit kalıyorsa mal ve hizmetlerin fiyatları sürekli arttığı için,
- parasal gelirin satın alabileceği mal ve hizmet miktarı da azalacaktır.
-

Enflasyonun Etkileri

- **1. Gelir Dağılımına Etkileri**
- Eğer parasal gelir enflasyon oranında artırılabilirse, satın alma gücü değişmeyecektir
- Kamuya çalışan memurlar, emekliler ve ücretlilerin gelirleri enflasyon oranında hemen artırılamaz.

- Bazı kesimler ise sendikaların gücü ile ücretlerini artırmayı başarabilir.
- Firmalar enflasyon oranında veya daha fazla oranda sattıkları mal ve hizmetlerin fiyatlarına zam yapabilir.
- Böylece enflasyonun zararlarından korunabilirler.
- **Böylece gelir sabit gelirlilerden, parasal gelirini artırabilenlere doğru yeniden dağıtılır**
- **Gelir adaletsizlikleri ortaya çıkar**
- **Enflasyonun en büyük etkisi zengini daha zengin, fakiri daha fakir yapmasıdır.**

2.Enflasyonun ödemeler dengesi ve kaynak dağılımına etkisi

- Enflasyon dönemlerinde iç fiyatlar yükselirken ithal mallar ucuzlar.
- Yani bir malı **yurtdışından almaktansa ithal etmek daha ucuza gelir.**
- Böylece ithalat artar, ihracat düşer ve **dış ticaret dengesi açık verir.**
- Dış ticaret dengesi, X ve M ın birbirine eşit olmasıdır.
- Kaynak. E.bocutođlu

2.Enflasyonun ödemeler dengesi ve kaynak dağılımına etkisi (devam)

- Bu durumda ya M ı kısmak veya milli paranın dış değerini düşürmek gerekir (devalüasyon).
- İthalat kısıtlaması ithal hammaddelerin teminini zorlaştırırken, X ı ucuzlatır;
- üretiminde ithal girdi kullanan yerli endüstriler zor duruma düşer.
- Toplam arz düşer , FGD artar.

2.Enflasyonun ödemeler dengesi ve kaynak dağılımına etkisi (devam)

- İthal edilmeyen mallar yurt içinde üretilmeye başlayınca , fiyat ,kalite ve servis açısından dış dünya ile rekabet edemeyen kalitesiz mallar çoğalır.
- **Ülke kaynakları (üretim faktörleri) rekabetçi üretim alanlarından kaçır, rekabetten uzak üretim alanlarına yönelir ve kaynak dağılımı bozular.**

- **Döviz kurlarının düşük kalması,**
- ithal mallarının yurt içinde satış fiyatını azaltacağı için ithalat karlı hale gelir.
- Bu nedenle ithal malına talep artar ve ithalat artar.
- **İthalatın artması dış açıkları artırır.**

- **Döviz kurlarının azalması ;**
- ihracatçıların rekabet gücünü azaltır ve ihracat miktarını azaltır.
- Kurların azalmasıyla döviz olarak satış fiyatları yükseleceği için **ihraç mallarımıza yabancıların talebi azalacaktır. (enflasyon var)**
- **İhracattaki azalma da ayrıca dış açıkları artıracaktır.**

3.Devletin Vergi Gelirlerine Etkisi

- Enflasyon olduğu dönemlerde, dönem sonu veya taksitler halinde alınan **vergilerin reel değeri düşer.**
- **Böylece kamu bütçesi açık verir.** Bu açıklar para basma yoluyla kapatılırsa enflasyon daha da artar.
- Bütçe açıklarını kapatmak için sürekli karşılıksız para basılması devlet için bir vergidir. Buna **enflasyon vergisi** denilir. Bu vergi, sabit gelirlilerin sırtından çıkar.

- Karşılıksız basılan paranın devlete maliyeti kağıt, mürekkep ve işçilik maliyetlerinden ibarettir.
- Karşılığında ise daha fazla satın alma gücü elde eder.
- Piyasada fazla paranın olması ise enflasyona neden olacak ve sabit gelirlilerin satın alma gücünü düşürecektir.
- Satın alma gücündeki düşüş, bir çeşit vergi ödemek sayılabilir.

4. Tasarruflara ve Yatırımlara Etkisi

- Enflasyon dönemlerinde **parasal tasarruflar azalır**. Bankaya para yatırılması arzu edilmez. Eğer faiz oranları enflasyonun altında ise, tasarruf edilen paralar bankadan çekildiğinde satın alma gücünü yitirmiş olacaktır.
- Ellerde nakit parası olanlar, paralarını değerini kaybetmeden mal ve hizmet alımına harcamak isterler.

- Bankalarda nakit parası olanlar veya hesabına maaş ya da ücreti yatırılanlar sürekli para çekip biran önce harcamak için bankalara veya bankamatiklere gidip gelirler. Sürekli yatırım fonu almak ve ihtiyaç olduğunda da satmak için bankalara gidip gelirler. Ayakkabılarını eskitirler. Buna enflasyonun **ayakkabı maliyeti** denir. Günümüzde bankacılık internet üzerinden yapıldığı için ayakkabı maliyetleri azalmıştır. Ancak bu defa da enflasyonun **internet maliyeti** ortaya çıkmıştır.
- Yapılmakta olan tasarruflar ise altın ve döviz gibi değerini koruyan varlıklara yatırılır. Altın ve döviz de çoğunlukla yastık altında saklanır.

● **5.Borçlulara ve Alacaklılara Etkisi**

- Borç para verenler paralarını geri aldıklarında, satın alma gücü azalmış olacaktır. Borç verebilmek için enflasyon oranından daha fazla bir faiz veya benzeri bir gelir elde etmeleri gerekir.
- Borç alanlar ise borçlarını ödemeye kalktıklarında, daha düşük bir reel maliyete katlanırlar
- **Beklenmeyen bir enflasyon, borç para verenlerin aleyhine, borç alanların lehine olacaktır.** Bu yüzden borç verenler, genellikle döviz veya altın gibi değerini kaybetmeyen varlıklar veya mallar cinsinden borç vermeyi tercih ederler.

Nominal döviz kuru:

- Bir ulusal paranın bir biriminin başka bir ulusal para cinsinden değeridir.
- **Başka ifadeyle,** bir ülkenin parasının başka bir ülkenin parasına **dönüşüm oranıdır.**

Reel döviz kuru:

- İki ülke arasındaki benzer mal ve hizmetlerin dönüşüm oranıdır.
- Başka ifadeyle;
- belirli bir grup mal ve hizmetin iki ülke arasındaki değişim oranıdır.

● *******Satın alma gücü paritesi(SGP):*******

● Belirli bir mal ve hizmet tutarlarının birbirine oranıdır. SGP ülkeler arasındaki fiyat düzeyi farklılaşmasını ortadan kaldıran bir çeşit düzeltilmiş döviz kurudur.

● *****

● *******İnsani gelişme endeksi(İGE):*******

● Gelir ,eğitim ve sağlıklı yaşam süresini hesaba katarak ülkeleri insani gelişme düzeyine göre sıralayan bir endekstir. **Refah değerlendirmesi**

● **6.Milli Para Kullanımına Etkisi**

- Enflasyonun yüksek olduğu ülkelerde, milli para sürekli satın alma gücünü kaybeder. Bu yüzden kimse milli parayı elinde tutmak istemez.
- Milli para cinsinden tasarruf yapılmaz.
- Ölçü birimi olarak bile kullanılmaz.
- Bunun yerine dövize yönelme olur.
- Enflasyon oranı yükseldikçe milli paradan kaçış artar.

• **7.Etiket Maliyetlerine Etkisi**

- Enflasyon oranının yüksek olduğu ülkelerde sürekli fiyatlar değiştiğinden malların etiketlerini de değiştirmek gerekir.
- Dörtnala veya hiperenflasyonun olduğu ekonomilerde günde birkaç kere etiket deęiřtirmek gerekir.

● **7.Etiket Maliyetlerine Etkisi**

- Bunun için hem etiketlin maliyeti vardır, hem de bunu yapmak üzere işçilik maliyetleri vardır.
- Ayrıca, taksimetre, yazarkasa, benzin pompaları, barkod sistemleri gibi araçların sürekli ayarlanması gerekir.
- Reklam ve tanıtım afişlerini ve broşürlerini sürekli yenilemek gerekir.

• **Enflasyonu Önleme Politikaları**

• Enflasyonu önlemek için toplam arz ve toplam talep dengesinin sağlanması şarttır.

Bu iki şekilde olur.

- Ya toplam arzı artırarak toplam talep seviyesine çıkarmak gerekir,
- ya da toplam talebi toplam arz seviyesine düşürmek gerekir.
- Genellikle yapılan, bir taraftan arzı artırmaya yönelik teşvikler verilirken, diğer taraftan talebi kısıcı önlemlerin alınmasıdır.

- **Enflasyonla mücadele edilirken, iki yöntem vardır.**
- Birincisi enflasyonu yavaş yavaş düşürmektir. Buna **tedrici strateji** denir.
- Politikalar az oranlarda uygulanır. Topluma zarar vermeden enflasyon düşürülmeye çalışılır. Ancak, enflasyonun yüksek olduğu ülkelerde bu yöntem çok uzun yıllar sürebilir.

- **Enflasyonla mücadele edilirken, iki yöntem vardır.**
- İkincisi ise **şok** önlemlerdir.
- Enflasyonun birden ve kısa sürede düşürülmesi tercih edilir. Ama ekonomide şok etkisi yapar.

- **Toplam Arzı Artırmaya Yönelik Politikalar:**
- **İthalatın Artırılması**
- **Yatırımların Teşvik Edilmesi**
- **Verimliliğin Artırılması**
- **İşgücü Maliyetinin Düşürülmesi**
- **Piyasada Rekabetin Artırılması**
- **İthal Girdi Maliyetlerinin Düşürülmesi**
- **İflas etmekte olan şirketlerin devletçe kurtarılması**

Toplam Talebi Kısmaya Yönelik Politikalar

- Enflasyonu ortadan kaldırmak amacıyla talebi kısmak için **daralmacı yönde para ve maliye politikaları** uygulanır.
- Böylece hane halkının elindeki harcanabilir gelir azaltılır. Daha az mal ve hizmet alınabileceği için talep düşer. Talep arz seviyesine iner ve arz talep dengesi sağlanır. Sonuçta talep enflasyonu azaltılır.

● **DARALMACI PARA POLİTİKASI**

- Mevduat faiz oranları yükseltilir.
- Reeskont oranları yükseltilir
- Yasal karşılık oranları yükseltilir
- Açık piyasa işlemleri ile piyasaya tahvil satılır.
- Kredi kontrolü yapılır
- Karşılıksız para basılması durdurulur
- Diğer para ve kredi kontrol araçları
- Uzun vadeli yatırımların kısılması

● **DARALMACI PARA POLİTİKASI**

● (bocut ve berber)

● **Reeskont oranının yükseltilmesi:**

● Bir ekonomide bir merkez bankası ile birlikte çok sayıda banka bir arada bulunur. Nakit ihtiyacı olan bankalar MB dan borç alabilirler. Böylece para arzı artar ve toplam talep artar.

● **MB NİN BU BORÇLARA UYGULADIĞI FAİZE REESKONT ORANİ DENİR.**

● MB. Reeskont oranını yükseltirse bankalar borç almayacak ve toplam talep azalacak.

- **Daralmacı maliye politikası**

- Gelirden alınan vergiler artırılır.

- Kamu harcamaları azaltılır

- Özellikle de uzun vadeli ve pahalı altyapı yatırımları yapılmaz. Otoyollar, demiryolları, baraj, metro gibi devletin yapması gereken yatırımlar durdurulur veya sadece eskiyenleri tamir edilir.

Uzun vadeli yatırımların kısılması

- Uzun vadede mal ve hizmet üretimine geçecek tesisler için yapılan yatırımlar (GAP gibi);
- kısa vadede;
- toplam arza bir katkı yapmadıkları halde,
- sürekli olarak toplam talebi arttırmaktadırlar.
-

Uzun vadeli yatırımların kısılması

- **Nitekim GAP ta çalışan işçiler;**
- ücretlerini düzenli olarak almakta,
- inşaat malzemelerine düzenli ödeme yapılmakta,
- iş makineleri düzenli yakıt tüketmekte,
- kısaca projenin tamamlanabilmesi için yatırım harcamaları devam etmektedir.

Enflasyon Özverisi

- Bazı kesimler enflasyon politikalarının altında çok ezilir.
- Ancak halk enflasyonun düşeceğine inanırsa bu eziyetlere katlanır.
- Bu yüzden de enflasyonun yavaş yavaş indirilmesi yerine şok politikalarla birden indirilmesi, halkı enflasyonun düşeceğine inandırabilir.
- Ama halkın yapacağı özverinin de bir sınırı vardır. Buna *özveri oranı* denilir *Özveri oranı*, enflasyonun düşürülmesinin maliyetidir.

Enflasyon Özverisi

- **Enflasyonla mücadele edilirken;**
- üretimdeki azalışlar nedeniyle **GSYİH azalır.**
- Bu düşüş enflasyonla mücadelenin bedelidir.

$$\text{Özveri Oranı} = \frac{\text{GSYİH Azalış Oranı}}{\text{Enflasyon Düşüş Oranı}} = \frac{\%10}{\%5} = 2$$

özveri oranı

- Enflasyonu yüzde bir (%1) aşağıya indirmek için,
- o yılın reel gayrisafi yurtiçi hasılasından yüzde kaç (%?) özveride bulunduğu gösteren oran.

ENFLASYON VERGİSİ

- Enflasyonist bir ortamda ellerinde ulusal para tutan ekonomik birimlerin uğradığı gelir kaybını ifade eder.

TANZI-OLIVERA ETKİSİ

- Enflasyonist ortamlarda bireyler ellerindeki parayı harcama eğilimindedirler. Vergi genellikle bütçenin en son kalemidir. Böyle bir ortamda devletin vergileri hesaplaması ve toplaması gecikmeli olarak gerçekleştiği için uğranılan reel vergi kaybı Tanzi-Olivera etkisi olarak adlandırılır.

İKTİSADİ HOŞNUTSUZLUK ENDEKSİ

- Hükümetlerin izledikleri ekonomik programların başarılarını ölçerken kullanılan işsizlik oranı ile enflasyon oranının toplamına “İKTİSADİ HOŞNUTSUZLUK ENDEKSİ” adı verilmektedir.
- Bu kavram ekonomik memnuniyetsizlik endeksi veya Misery indeksi (**mutсуzлuk oranı**) gibi ifadelerle de adlandırılmaktadır.

NAIRU(Dođal İşsizlik Oranı)

(**N**on **A**cceleration **I**nflation **R**ate of **U**nemployment)

"enflasyonist olmayan işsizlik oranı"

- NAIRU bir diğer ifadeyle (Dođal İşsizlik Oranı), enflasyonu arttırmayan işsizlik oranı olarak ifade edilmektedir.
- (**N**on **A**cceleration **I**nflation **R**ate of **U**nemployment)
- Acceleration :hızlanma

- (NAIRU: Non-Accelarated Inflation Rate of Unemployment): Enflasyon artışını frenlemeye yetecek bir işsizlik oranı.)
- NAIRU'ya göre, artık işsizlikten şikayet edilmeyecek, şikayet söz konusu olsa bile,
- düşük enflasyon koşullarında yüksek işsizliğin bir başarısızlık değil bir başarı olduğu ileri sürülebilecektir.

- İlk kez 1975 yılında Modigliani tarafından NIRU şeklinde "**enflasyonist olmayan işsizlik oranı**" olarak ortaya atılmıştır. Monetarizmin kurucusu sayılan Milton Friedman tarafından şekillendirilen NAIRU, daha çok bu iktisat akımı tarafından kullanılmıştır. Zira Milton Friedman 1976 yılında yapmış olduğu bu çalışmayla Nobel Ödülünü kazanmıştır

Ek:

- **Enflasyon:** latince de şişkinlik anlamına gelen enflasyon, fgd nin sürekli artması ve dolayısıyla paranın satın alma gücünü yitirmesidir.